

Vergaderjaar 2002–2003

26 631

Modernisering AWBZ

Nr. 42

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 22 april 2003

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹ heeft op 3 april 2003 overleg gevoerd met staatssecretaris Ross-van Dorp van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over:

- **de brief van de staatssecretaris van VWS d.d. 11 december 2002 inzake Boekwaarden Verzorgingshuizen (VWS-02-1445);**
- **de brief van de staatssecretaris van VWS d.d. 12 december 2002 ter aanbieding van de zevende voortgangsrapportage AZR (26 631, nr. 36);**
- **de brief van de staatssecretaris van VWS d.d. 3 maart 2003 inzake de vierde voortgangsrapportage modernisering AWBZ (26 631, nr. 38);**
- **de brief van de staatssecretaris van VWS d.d. 21 maart 2003 inzake modernisering AWBZ (26 631, nr. 40);**
- **de brief van de staatssecretaris van VWS d.d. 31 maart 2003 inzake partneropname in verzorgingshuizen (26 631, nr. 41).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

¹ Samenstelling:

Leden: Terpstra (VVD), voorzitter, Van der Vlies (SGP), Kalsbeek (PvdA), Rijpstra (VVD), Bakker (D66), Buijs (CDA), Atsma (CDA), ondervoorzitter, Arib (PvdA), Vendrik (GroenLinks), Kant (SP), Eurlings (CDA), Wilders (VVD), Mosterd (CDA), Smits (PvdA), Örgü (VVD), Verbeet (PvdA), Van Oerle-van der Horst (CDA), Vergeer-Mudde (SP), Vietsch (CDA), Tonkens (GroenLinks), Joldersma (CDA), Van Heteren (PvdA), Nawijn (LPF), Van Dijken (PvdA), Timmer (PvdA), Van Miltenburg (VVD) en Hermans (LPF).

Plv. leden: Griffith (VVD), Rouvoet (Christen-Unie), Verdaas (PvdA), Van Beek (VVD), Van der Ham (D66), Ferrier (CDA), Çörüz (CDA), Blom (PvdA), Halsema (GroenLinks), Gerkens (SP), Jager (CDA), De Grave (VVD), Ross-van Dorp (CDA), Van Dam (PvdA), Blok (VVD), Tjon-A-Ten (PvdA), De Ruiter (SP), Ormel (CDA), Van Gent (GroenLinks), Verburg (CDA), Waalkens (PvdA), Varela (LPF), Bussemaker (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Hirsi Ali (VVD) en Kraneveldt (LPF).

Vragen en opmerkingen uit de commissie

Mevrouw **Vietsch** (CDA) kan de optimistische toon uit de voortgangsrapportage modernisering AWBZ niet goed rijmen met de verontruste reacties van burgers. Echtparen waarbij slechts één van de echtelieden een indicatie heeft voor een verzorgingshuis, vrezende te worden gescheiden, terwijl niet-geïndiceerde partners van overleden verzorgingshuisbewoners verwachten uit hun huis te worden gezet. Ouderenbonden zijn bang dat er een eigen bijdrage zal worden geheven over geïndiceerde zorg die men door wachtlijstproblematiek niet krijgt en ouderen met persoonsgebonden budget (PGB) krijgen nu pas de rekening van eigen bijdrage van de eerste drie maanden van dit jaar. Waarom slaagt het departement er niet in deze onrust weg te nemen? En wat is de stand van zaken betreffende de motie inzake kwijtschelden van eigen bijdrage indien de rekening uitblijft? Cliënten moeten zelf een verzoek tot terugbetaling indienen als zij het inkomensafhankelijke maximum van de eigen bijdrage hebben overschreden. Kan de overheid dit niet signaleren? Mevrouw Vietsch vraagt aandacht voor de groep ouderen met een partner in een verpleeghuis die het slechte advies hebben opgevolgd om AOW aan te vragen voor alleen-

staanden. Onderzoek naar de juridische mogelijkheden om deze aanvraag eenmalig terug te draaien, vindt zij niet afdoende en daarom vraagt zij de staatssecretaris het probleem te bespreken met haar collega van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Blijkens de audit Twynstra Gudde is de interne organisatie van VWS onvoldoende voorbereid op de nieuwe situatie die is ontstaan door de modernisering van de AWBZ. Wat vindt de staatssecretaris van deze constatering? De wachtlijsten tonen aan dat er behoefte is aan verzorgingshuisplaatsen. Daarom mogen er geen vergunningen meer worden verstrekt voor bouwplannen die leiden tot afbouw van intramurale plaatsen. De CDA-fractie wil tevens weten waarom er nog geen formele bouwprioriteitenlijst is.

Zij wijst erop dat gebouwen geen boekwaardeprobleem zijn, maar behoren tot het kapitaal van zorginstellingen. Momenteel is het mogelijk zonder toestemming instellingspanden te verkopen indien men zegt dat de functie gelijk blijft. Hierdoor stroomt geld weg uit de gezondheidszorg. Ook worden panden verkocht aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties waarna er een huurovereenkomst met de instelling wordt gesloten. Dit leidt tot kapitaalverlies en verhoging van de vaste lasten. Huurders hebben bovendien slechts beperkte zeggenschap over een pand en zijn sterker afhankelijk van marktwerking. Gaat de staatssecretaris hiertegen optreden?

Mevrouw **Smits** (PvdA) is bang dat instellingen die vernieuwende vormen van zorg aanbieden, deze niet meer kunnen financieren door de nieuwe productomschrijving in de AWBZ. Is de bestaande overgangsregeling toereikend om vernieuwende zorg in stand te houden?

De staatssecretaris heeft tot 1 augustus 2003 een overgangsregeling ingesteld voor niet-geïndiceerde partners die willen meeverhuizen naar een verzorgingshuis. Mevrouw Smits benadrukt dat dit ook in de toekomst, ongeacht de hoogte van het inkomen, mogelijk moet blijven. Zij vraagt de staatssecretaris de Kamer op de hoogte te stellen zodra zij hierover overeenstemming heeft bereikt met de organisaties waarmee zij overleg voert. Waarom wordt nog steeds niet gewerkt met een zorgnummer? Mogelijk kan het sofi-nummer hiervoor als basis dienen. Het lijkt mevrouw Smits een slechte zaak als er een eigen bijdrage geheven wordt over geïndiceerde in plaats van geleverde zorg.

Mevrouw **Kant** (SP) is van mening dat men in het veld nog niet klaar is voor de modernisering van de AWBZ. Daarom moet invoering worden uitgesteld tot 1 januari 2004. Zij heeft bovendien nog steeds fundamentele kritiek op de moderniseringsoperatie. De modernisering van de AWBZ leidt tot verdere bureaucratisering van de zorg en daarom pleit zij voor afschaffing van de regionale indicatieorganen (RIO's). De indicatie voor zorg kan veel beter worden afgegeven door de zorgverlener waarna achteraf toetsing plaatsvindt. Bij het bepalen van de indicatie moet de beschikbaarheid van mantelzorg bovendien niet langer worden meegewogen, aangezien dit vaak ten koste van mantelzorgers gaat. Zij betwijfelt voorts of marktwerking het aangewezen instrument is om cliënten keuzevrijheid te bieden. Afnemers van onrendabele zorgproducten dreigen hiervan de dupe te worden.

Hoe staat het met de uitvoering van de motie-Kant (26 631, nr. 30) om de eigen bijdrage kwijt te schelden als mensen te lang op de rekening moeten wachten? Mevrouw Kant heeft aanwijzingen dat mensen vanwege de eigen bijdrage afzien van zorg. Hoe ver is de staatssecretaris met het onderzoek dat zij hiernaar zou doen? Mevrouw Kant begrijpt niet waarom de bestaande regeling voor mensen die met hun zieke partner meeverhuizen naar een verzorgingshuis, niet gehandhaafd wordt. Tenslotte wordt slechts een kleine groep op basis van een sociale indicatie opgenomen in een verzorgingshuis. Waarom moeten huidige niet-

geïndiceerde achterblijvers in een verzorgingshuis zich melden bij het RIO voor een indicatie als hun situatie, ongeacht de uitkomst, toch niet verandert?

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD) meent dat het draagvlak voor de gemoderniseerde AWBZ groot is, maar ziet problemen in de uitvoering. Zij twijfelt aan de doelmatigheid van de RIO's. Moet een klant bijvoorbeeld telkens opnieuw door de bureaucratische molen als hij een indicatie nodig heeft voor een nieuwe functie? Wie is verantwoordelijk voor de afstemming? Zijn alle RIO's klaar met de indicaties nieuwe stijl? Automatisering is van groot belang voor het functioneren van de RIO's. Is alle benodigde software tijdig geïnstalleerd en kan men er ook mee overweg?

Door de invoering van de conversietabel wordt huishoudelijke zorg tegenwoordig voor een vast bedrag aangeslagen. Thuiszorginstellingen bieden echter twee soorten huishoudelijke hulp: de relatief goedkope alfahulp en de veel duurdere gezinshulp. De angst bestaat dat nieuwe aanbieders alfahulp gaan aanbieden, terwijl thuiszorginstellingen voor hetzelfde bedrag de duurdere vorm van zorg moeten leveren.

Mevrouw Van Miltenburg vraagt de staatssecretaris de Kamer regelmatig te infomereren over de voortgang van de invoering, maar in ieder geval minimaal twee weken voor het zomerreces. De Kamer moet echter direct geïnformeerd worden als zich onvoorziene problemen voordoen.

De heer **Van der Ham** (D66) is benieuwd naar het verbetertraject dat is geïnitieerd om enkele regio's te ondersteunen bij het elektronische berichtenverkeer. Welke regio's kwamen voor ondersteuning in aanmerking en waarom ondervonden deze regio's meer problemen dan andere? Is fase 2 van de AWBZ-brede zorgregistratie (AZR) inmiddels afgerond? Kan de staatssecretaris het voor de implementatie van de AZR gekozen tijdspad garanderen nu de derde fase is uitgesteld?

De heer Van der Ham juicht het toe dat de RIO's per 1 januari 2004 de indicaties verzorgen voor alle drie AWBZ-sectoren. Wat zijn echter de consequenties als tijdens de formatieonderhandelingen wordt besloten dat GGZ en thuiszorg voortaan worden ondergebracht in het basispakket? De afstand tot de klant mag niet te groot worden nu het aantal RIO's naar verwachting terugloopt van 84 naar 52. Lokale loketten kunnen de afstand tot de burger verkleinen. Wat zijn de voorwaarden en waarom maken maar elf gemeenten gebruik van deze mogelijkheid?

Een generaal pardon kan een uitkomst zijn voor de huidige niet-geïndiceerde partners van verzorgingshuisbewoners. In nieuwe gevallen kunnen vervolgens beide echtelieden worden geïndiceerd. De heer Van der Ham kan zich voorstellen dat echtelieden tot de conclusie komen dat zij niet meer samen kunnen wonen met hun zieke partner. Mogelijk voelen mensen zich sociaal gedwongen om niet mee te gaan naar een verzorgingshuis. In hoeverre worden mensen gestimuleerd om het toch samen te proberen?

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie) kan zich vinden in het standpunt van de staatssecretaris dat financiële of administratieve belemmeringen geen beletsel mogen zijn voor niet-geïndiceerden om met hun zieke partner in een verzorgingshuis te verblijven. Er is echter meer nodig dan een goed uitgangspunt, want met een vage term als «passend arrangement» die de staatssecretaris in haar brief gebruikt, kun je alle kanten op. Waarom wordt er bij huidige achterblijvers aangedrongen op indiceren, terwijl dit geen gevolgen heeft? Op zichzelf vindt de heer Rouvoet het niet onredelijk om voor het verblijf van een niet-geïndiceerde partner in een verzorgingshuis een privaatrechtelijke overeenkomst te sluiten. Om te voorkomen dat dit tot financiële problemen leidt, kan worden bepaald dat het bedrag dat de niet-geïndiceerde partner voor verblijf gaat betalen, de eigen bijdrage

van de AWBZ niet overschrijdt. Kan de staatssecretaris op dit punt een harde toezegging doen?

Als het welzijn onderbelicht blijft bij extramuralisering, leidt dit tot verschraving van het pakket voor de thuiswonende zorgbehoevende burger. Dit kan ertoe leiden dat mensen bewust aansturen op intramurale zorg, omdat zij dan wel toegang hebben tot het welzijnspakket.

Mevrouw **Tonkens** (GroenLinks) vreest dat de vraag naar zorg onder het mom van «vraagsturing» het bos wordt ingestuurd. Blijkens de audit Twynstra Gudde neemt bureaucratie toe, met name binnen de RIO's. Zij begrijpt daarom niet waarom het voorstel niet wordt overgenomen om de enkelvoudige indicatiestelling over te laten aan zorgverleners en deze achteraf te toetsen. Ook ICT kan tot bureaucratie leiden omdat men in een zorgdossier geneigd is veel meer gegevens op te nemen dan daadwerkelijk nodig is voor het contact tussen cliënt en zorgverlener.

Mevrouw Tonkens vindt dat er pas naar mogelijke mantelzorg moet worden gekeken, wanneer de behoefte aan zorg is bepaald. Mantelzorgers worden ten onrechte gezien als onbetaalde kracht en blijken op lange termijn vaak overbelast te raken. De subsidie die wordt uitgekeerd volgens de tijdelijke subsidieregeling extramurale dienstverlening, is volgens de betrokken partijen te laag. Wat kan de staatssecretaris daaraan eventueel doen? Er wordt wel erg veel nadruk gelegd op PGB's en het zou zelfs de bedoeling zijn om in de toekomst alle AWBZ-middelen via PGB's te besteden. Daartegen heeft mevrouw Tonkens ernstige bedenkingen. Het valt haar op dat in de audit Twynstra Gudde geen plaats is voor meningsverschillen: mensen die het niet eens zijn met het beleid hebben «last van weerstand». Zij vraagt de staatssecretaris in de toekomst verschillende visies op te nemen in de rapportages, zodat er discussie mogelijk is en men kan beoordelen of de ingeslagen weg de juiste is. De modernisering van de AWBZ slaagt alleen als er voldoende oog is voor welzijn.

Kan de staatssecretaris toezeggen dat gezonde partners in de toekomst hoe dan ook kunnen meeverhuizen naar een verzorgingshuis?

De heer **Van der Vlies** (SGP) benadrukt dat problemen die zich voordoen tijdens de modernisering van de AWBZ, onder ogen moeten worden gezien en moeten worden opgelost. Door de schaarste aan zorg kan niet altijd worden voldaan aan de vraag. Wat gebeurt er als hulpvrager en hulpverlener niet tot elkaar komen?

Echtelieden mogen niet op grond van ongelijke indicatie van elkaar worden gescheiden voordat de dood hen scheidt. Er mag hierbij onderscheid worden gemaakt tussen bestaande en nieuwe gevallen, maar ook bij nieuwe gevallen moet het voorkomen van gedwongen scheiding uitgangspunt zijn.

In de praktijk blijken RIO's de indicatiestelling soms te mandateren aan de zorgkantoren, maar dit komt de beoogde onafhankelijkheid niet ten goede. Bij het project Robuuste RIO's geeft het problemen dat zeggenschap en financiële verantwoordelijkheid in verschillende handen berusten. Hoe kan dit worden opgelost? Klopt het dat mensen die zich na 1 april 2003 laten herindiceren voor de functiebehandeling in de GGZ en de Wvg, ondanks de overgangsregeling geen PGB meer kunnen krijgen? Volgens de Kwaliteitswet zorginstellingen moet geestelijke verzorging geboden worden binnen de instellingen die nu extramuraliseren, maar deze verzorging valt niet onder de AWBZ en de functies. Hoe moet geestelijke verzorging extramuraal worden georganiseerd?

Het antwoord van de staatssecretaris

De **staatssecretaris** is blij dat de meerderheid van de Kamer, ondanks de naar voren gebrachte kritiek, de uitgangspunten van de modernisering AWBZ onderschrijft. Tot nu toe heeft de uitvoering niet tot onoplosbare problemen geleid. Sterker nog: de modernisering van de AWBZ verloopt zoals gehoopt. Zij streeft ernaar de Kamer twee weken voor het zomerreces een tussenrapportage te sturen.

Ondanks de overgangsregeling blijkt er grote onrust te zijn ontstaan over de positie van niet-geïndiceerde partners van verzorgingshuisbewoners. De feiten zijn in de media echter niet altijd juist vermeld. Dat neemt niet weg dat het probleem snel moet worden opgelost en dat de mensen die het aangaat, snel moeten worden geïnformeerd. Financiële obstakels mogen het meeverhuizen van een gezonde partner niet in de weg staan. De AWBZ is echter uitdrukkelijk bedoeld als verzekering voor mensen die langdurig bijzondere ziektekosten maken. Voor de niet-geïndiceerde partners moet daarom naar een andere oplossing worden gezocht. Gedogen of het afkondigen van een generaal pardon vindt zij geen oplossing, omdat zij de nieuwe regelgeving zuiver wil naleven. Het bedrag dat gezonde mensen gaan betalen voor hun verblijf in een verzorgingshuis, moet reëel zijn en naar verwachting kunnen hierover goede afspraken gemaakt worden met aanbieders van zorg en patiëntenorganisaties. Zij zal daarbij haar uiterste best doen om het probleem naar tevredenheid op te lossen en in te spelen op de wensen van patiënten. Daartoe zal zij de Kamer schriftelijk een voorstel doen.

Over het verzoek aan niet-geïndiceerde achterblijvers in verzorgingshuizen om zich voor een indicatie te melden bij een RIO, is zorgvuldig overleg gevoerd met alle betrokken partijen. Er wordt geen dwang uitgeoefend, maar de organisaties vonden het wel wenselijk als de positie van achterblijvers wordt geformaliseerd. Het komt ook de rechtspositie van de achterblijvers ten goede als op schrift staat welke zorgbehoefte zij hebben en hoe die behoefte moet worden ingevuld. Het betreft hier echter een overgangssituatie waarbij een middenweg gezocht is tussen coullance en het volgen van de regelgeving.

Het aanvragen van AOW voor alleenstaanden leek ten onrechte een slimme oplossing voor mensen met een partner in een verpleeghuis. Het eenmalig terugdraaien van deze aanvragen is een goede oplossing, maar daarbij moet men zich wel aan de wet houden. De toezegging dat er onderzoek wordt gedaan naar de juridische mogelijkheden, is daarom voldoende. De vragen over het door cliënten zelf in de gaten houden van overschrijding van de maximale eigen bijdrage, zullen schriftelijk worden beantwoord.

De staatssecretaris zou de Kamer in maart jongstleden informeren over de uitvoering van de motie-Kant over een termijn waarna kwijtschelding van de eigen bijdrage plaatsvindt. Zij vraagt echter om een à twee weken respijt omdat het vaststellen van nalatigheid bij de inning van de eigen bijdrage nogal wat juridische implicaties heeft. Bovendien moet worden gewaakt voor rechtsongelijkheid, bijvoorbeeld in gevallen waarin de termijn op één dag na is verstreken. Mocht het zo zijn dat de financiële consequenties dusdanig zijn dat de verschillende opties moeten worden voorgelegd aan de ministerraad, dan zal een nieuw kabinet hierover moeten beslissen. In de brief zal tevens worden ingegaan op het gevaar dat mensen afzien van zorg omdat zij de eigen bijdrage te hoog vinden. Uiteraard wordt er alleen een eigen bijdrage geheven over daadwerkelijk geleverde zorg.

Het departement is systeemverantwoordelijk voor de AZR en heeft in dat kader te maken met regelgeving, financiën, draagvlak en projectbeheersing. Voor een goede informatie-uitwisseling is ICT nodig, maar uiteraard moet ICT niet leiden tot grotere regeldruk. De wachtlijstmeting van 1 november 2002 was voor ongeveer 50% van de zorgkantoren geba-

seerd op informatie uit de AZR. Fase 2 zal eind 2003 geheel zijn afgerond. Fase 3 wordt vervolgens vanaf 1 januari 2004 geïmplementeerd. De nieuwe, regionaal gerichte wachtlijstaanpak houdt in de praktijk in dat men interdisciplinair moet overleggen om capaciteit en informatie optimaal te benutten. Deze manier van werken werpt nu al vruchten af en zal zorgvuldig gemonitord worden.

Het Centraal informatiepunt beroepen gezondheidszorg (CIBG) heeft opdracht gekregen om onderzoek te doen naar een systematiek voor een zorgregistratienummer. De juridische en organisatorische aspecten worden in dit proces meegenomen. Met behulp van een zorgregistratienummer kunnen cliënten goed gevolgd worden en kan de administratieve belasting van cliënt en aanbieder van zorg worden beperkt. De gedane suggestie om hiervoor het sofi-nummer te gebruiken, zal worden meegenomen.

Het departement van VWS is kolomsgewijs georganiseerd naar beleidsterrein. Dat betekent niet dat VWS inadequaat functioneert nu deze kolommen in het kader van de modernisering van de AWBZ moeten samenwerken. Hiervoor is het van belang dat het doel van de modernisering in het oog wordt gehouden en de dynamiek van het proces in stand blijft. Om de eenheid te waarborgen vindt binnen VWS regelmatig care-breed overleg plaats.

De staatssecretaris is doordrongen van de wenselijkheid van een integrale nota over het bouwbeleid in de zorg. Zij zal zich inspannen om een eventuele nota, onder haar leiding of onder het bewind van haar opvolger, direct na het zomerreces te laten verschijnen. Als Kamerleden specifieke voorbeelden kunnen aandragen van de verkoop van instellingspanden tegen de boekwaarde, zal hiernaar worden gekeken. Zij is niet van plan de afbouw van intramurale plaatsen als criterium te hanteren om bouwplannen af te keuren. Patiënten moet zorg op maat worden geboden. Als in een regio meer behoefte is aan extramurale zorg, moet aan die vraag voldaan kunnen worden.

Het is vanzelfsprekend de bedoeling dat bureaucratie afneemt door de modernisering van de AWBZ. Dat neemt niet weg dat een systeemwisseling leidt tot aanloopproblemen. De voortgang van het moderniseringsproject zal nauwgezet worden gevolgd. Als er signalen zijn dat bureaucratie toeneemt, moet worden ingegrepen.

De staatssecretaris onderschrijft het belang van goede lokale voorzieningen voor extramuralisering. Omdat deze voorzieningen niet alleen dienen om extramuralisering mogelijk te maken, maar ook buiten dit kader benut worden, is een integrale benadering nodig. Zij zal zich inzetten voor een nieuwe Dienstenwet in plaats van de bestaande stimuleringsregeling. In ieder geval moeten bestaande voorzieningen die in het kader van de stimuleringsregeling zijn opgezet, gehandhaafd worden. Het onderwerp overstijgt echter het beleidsterrein van VWS en vereist derhalve een bredere inzet. Zij zal schriftelijk ingaan op de verschaffing van geestelijke verzorging in extramurale setting.

De RIO's zijn klaar voor hun taak. Mochten zich onvoorziene problemen voordoen, dan zal het ministerie daar onmiddellijk op inspelen. Op het moment is het van belang om af te wachten hoe de RIO's omgaan met de indicatiestelling. Als blijkt dat de procedures vereenvoudigd kunnen worden, zal dit zeker gebeuren.

Hoewel de staatssecretaris zich bewust is van de problemen die zich voordoen rond mantelzorg, wil zij de bijdrage van mantelzorgers bij het bepalen van de zorgvraag niet helemaal buiten beschouwing laten. Vaak willen mantelzorgers graag zorgen en in dat geval moeten zij voldoende ondersteund en ontlast kunnen worden. Hierin moet een balans gevonden worden. Het is echter onwenselijk om de protocollen op basis van individuele gevallen aan te passen. Als zich in individuele gevallen problemen voordoen, moet daarvoor een individuele oplossing gezocht worden. Lokale loketten waarin RIO's deelnemen, zijn in het kader van bestuurlijke

schaalvergroting gestart. Uiteraard dienen de RIO's zo dicht mogelijk bij de burger te staan.

Nadere gedachtewisseling

Mevrouw **Vietsch** (CDA) dringt aan op het direct nemen van maatregelen tegen verkoop van gezondheidszorgpanden zonder goedkeuring. Tevens zegt ze niet te begrijpen waarom er zo moeilijk wordt gedaan over het meeverhuizen van niet-geïndiceerde partners aangezien het appartement dat echtparen ter beschikking staat, slechts vier vierkante meter groter is dan dat van alleenstaanden.

Mevrouw **Smits** (PvdA) vraagt de staatssecretaris de Kamer zo snel mogelijk een voorstel te sturen voor de partneropname in verzorgingshuizen. Het departement moet soepel inspelen op de problemen die zich in de praktijk voordoen.

De heer **Van der Vlies** (SGP) hoopt dat een brief over partneropname de onrust weg zal nemen. Hij blijft een spanningsveld waarnemen in de omgang met mantelzorg en vindt dat er preciezer naar het probleem moet worden gekeken.

Mevrouw **Kant** (SP) is teleurgesteld dat regelgeving niet vooraf wordt getoetst op bureaucratisch gehalte, zoals de commissie-De Beer heeft voorgesteld.

Zij vindt dat er een regeling ontworpen moet worden voor niet-geïndiceerde partners, zodat de situatie kan blijven zoals zij nu is. Mogelijk kunnen deze mensen een sociale indicatie krijgen. De staatssecretaris wil het verblijf van niet-geïndiceerde partners in verzorgingshuizen niet langer via de eigen bijdrage van de AWBZ laten lopen. Waarom geeft zij deze regeling geen andere naam, zodat deze niet meer onder de AWBZ valt? Mevrouw Kant ziet de voorstellen van de staatssecretaris graag voor het zomerreces tegemoet.

Kan concreet worden aangegeven hoe de problemen rond mantelzorgers worden aangepakt?

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD) wil de brief over niet-geïndiceerde partners eveneens graag voor het zomerreces hebben. Zij vraagt de staatssecretaris in deze brief duidelijk te maken hoe zorgen en wonen van elkaar gescheiden kunnen worden, zodat de huursubsidieregeling voor deze groep toegankelijk gemaakt kan worden.

De heer **Van der Ham** (D66) is verheugd dat de AZR volgens plan geïmplementeerd kan worden. Voor niet-geïndiceerden die na de dood van hun partner achterblijven in een verzorgingshuis, moet een eenmalige regeling worden getroffen, zodat zij zich niet hoeven te melden bij een RIO.

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie) vindt een aantal toezeggingen van de staatssecretaris weinig concreet. Met name over de niet-geïndiceerde partners wil hij op zo kort mogelijke termijn nader worden geïnformeerd. Wat betreft de mantelzorgers benadrukt hij dat beleid niet gebaseerd moet worden op tegenstrijdige signalen. Op deze manier kunnen mensen de dupe worden doordat zij geen zorg krijgen, terwijl zij die wel nodig hebben.

Het is de vraag of de middelen uit de stimuleringsregeling adequaat zijn om het welzijnspakket in geval van extramuralisering op peil te houden. De heer Rouvoet benadrukt dat de kost voor de baat uitgaat, aangezien niemand gebaat is bij tegendraadse substitutie.

Mevrouw **Tonkens** (GroenLinks) vraagt zich af waarom de staatssecretaris het probleem van de niet-geïndiceerde partner niet simpelweg oplost.

Het verbaast haar dat de staatssecretaris zegt nog geen signalen te hebben gekregen dat de bureaucratie is toegenomen, terwijl hiervan in de audit Twynstra Gudde duidelijk melding wordt gemaakt. Het zou goed zijn als regelgeving en ICT van tevoren worden onderworpen aan een bureaucratietoets.

Er bestaat klaarblijkelijk onduidelijkheid over de bijdrage van mantelzorgers. Enerzijds komt het voor dat mantelzorgers overbelast raken en anderzijds komt het voor dat huisgenoten weigeren een steentje bij te dragen. Is het mogelijk hiernaar onderzoek te doen?

De **staatssecretaris** vraagt de Kamer signalen van misstanden die zich in de praktijk voordoen, aan haar door te spelen. Zij zal dan haar uiterste best doen om met een werkbare oplossing te komen. Vooraf wordt zo goed mogelijk ingeschat tot hoeveel bureaucratie een nieuwe regeling zal leiden. Dit gebeurt vaak in samenspraak met andere departementen. Het Verwey-Jonker Instituut heeft onderzoek gedaan naar het betrekken van mantelzorgers bij het indicatieproces. De resultaten hiervan zullen op korte termijn naar de Kamer worden gestuurd. Het blijft altijd zaak om zo goed mogelijk aan te sluiten op de behoeften van mensen en in te spelen op individuele problemen. Op dit moment wordt voortdurend overleg gevoerd met cliëntenorganisaties en krijgt het departement ondersteuning van het Verwey-Jonker Instituut bij de voortgangscontrole. Daarbij moet niet worden uitgegaan van de casuïstiek, maar er moet wel oog voor zijn. Daarom zal worden onderzocht of de signalering moet worden verbeterd. Zij zegt toe dat zij de Kamer zo spoedig mogelijk een voorstel zal sturen voor de niet-geïndiceerde partners. Hierbij zal rekening gehouden worden met de wensen van alle bij het overleg betrokken partijen. Aangezien de regeling per 1 augustus 2003 moet ingaan, betekent dit dat de Kamer daarvóór de gelegenheid moet hebben om haar mening kenbaar te maken. De staatssecretaris moet echter wel voldoende tijd krijgen om de benodigde zorgvuldigheid in acht nemen. De Kamer ontvangt uiterlijk 1 juni 2003 een brief over de voortgang en tot die tijd zullen geen onomkeerbare stappen worden genomen.

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Terpstra

De griffier van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Teunissen